

Et kunnskapsbasert dypdykk i otitis media

Richard Rosenfeld, Charles Bluestone

Evidence-based otitis media

2. utg. 529 s, tab. Ontario: BC Decker, 2003

Pris USD 100

ISBN 1-55009-254-5

Otitis media, mellomørebetennelse, rammer de fleste av oss en eller flere ganger i livet. Vi vet også at sykdommen vanligvis er selvbegrensende. I Norge vil det være omkring 200 000 tilfeller av akutt otitt per år og alvorlige komplikasjoner ses hos ca. fem av 100 000 barn per år, hos voksne langt sjeldnere. Den hyppigste komplikasjonen er akutt mastoiditt, sjeldnere er sinustrombose/meningitt og hjerneabscess.

Dette er boken som gir et oppdatert bilde på mellomørebetennelse. Med sine mange kapitler dekker boken basal kunnskap om forskning og innsamling av kunnskapsbasert medisin. Systematiske kapitler om kliniske problem og tolking av resultater som foreligger.

Det er en grundig bok i sin innføring i det basale omkring kunnskapsbasert medisin, og fører denne holdningen videre i systematiserte kapitler som omhandler de fleste av de kliniske problemstillinger i dette feltet.

Uansett hvilke terapeutiske anstrengelser vi for tiden iverksetter overfor disse alminnelige infeksjonssykdommene, formidles det her at det overordnede perspektiv vil være at naturen og alderen etter hvert egentlig er det som løser de fleste problemer. Derfor er det spesielt verdifullt at et kritisk søkelys settes på udokumentert behandling – for ikke å si overbehandling – av selvbegrensende og oftest ufarlige infeksjoner og tilstander i mellomøret.

Boken er ingen kokebok i behandling av otitis media, men derimot en kritisk gjennomgang av mange av de beste artikler som finnes om emnet. Det er vanskelig å sette fingeren på store mangler i denne boken, og det i seg selv er imponerende. Så selv om det alltid vil være preferanser til stede i utvalg og vurdering, er det vanskelig å komme nærmere «state of the art» enn i dette tilfellet. De balanserte konklusjoner som trekkes peker mer i retning av hva som bør forsøkes belyst og løst, enn hva som er det eneste korrekte. Kunnskapsbasert medisin viser slik sin styrke i å unnlate for bastante vurderinger, men overlater det kliniske skjønn til den som må ta ansvar for den enkelte pasient.

De fleste forhold med relevans til otitis media diskuteres. Det foreligger med all sannsynlighet et betydelig overforbruk av antibiotika ved ukomplisert otitis media. Resistensutvikling er i dag et økende problem, samtidig som bivirkninger ved antibiotikabruk er betydelige. Ved ukomplisert øvre luftveisinfeksjon, med eller uten

otitis media, har vi en gyllen mulighet til å avvende den kliniske utviklingen i et flertall av tilfellene og derved redusere bruken av antibiotika. Det er ikke vist at antibiotika reduserer komplikasjonsfrekvensen vesentlig, men kan forkorte sykdomsforløpet marginalt.

Her er flere gode gjennomganger av dagligdagse problemstillinger. Det er verdt å skille mellom sekresjon fra akutt otitt med intakt trommehinne og de tilfeller hvor det sitter et ventilasjonsrør i trommehinnen. I det første tilfellet bør antibiotika vurderes restriktivt, mens det i siste tilfellet bør vurderes ut fra grad av purulent infeksjon. Bakteriologien kan være forskjellig om det er en øvre luftveisinfeksjon eller et badebasseng som gir problemet, og lokale dråper med eller uten kortison bør heller vurderes som første behandling når det sitter ventilasjonsrør i trommehinnen.

Her er et imponerende kunnskapsgrunnlag innen feltet otitis media. Kontrasten fra den kunnskapsmengden som her er evaluert og formidlet, er spesielt stor når man tenker på hvilket forvirrende resultat et søk innen elektroniske medier vil gi den uskolerte søker. Boken anbefales til alle kolleger med spesiell interesse for otitis media og til alle som har et veileder-behandler-ansvar innen dette feltet.

Per Møller

ØNH-avdelingen

Haukeland Universitetssykehus

Godt om barnepsykologi

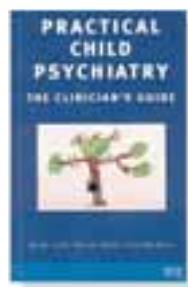
Bryan Lask, Sharon Taylor, Kenneth Nunn

Practical child psychiatry

The clinician's guide. 381 s, tab. London: BMJ

Publishing Group, 2003. Pris GBP 35

ISBN 0-7279-1593-2

De fleste barn med psykiske problemer blir tatt hånd om av allmennpraktikere, barneleger og andre helsearbeidere som ikke nødvendigvis har opplæring innen psykisk helse. Denne boken er myntet på denne gruppen. Den

bygger på to prinsipper: Å legge vekt på både somatiske, psykologiske og sosiale faktorer ved undersøkelse og behandling samt å ha en eklektisk og personlig tilnærming til behandling.

De tre forfatterne er alle erfarne barnepsykiatere. Den første delen gir et kort overblikk over definisjoner, etiologiske forhold og vurdering ved barnepsykiatriske lidelser. Annen del beskriver det kliniske bildet ved de mer alminnelige forstyrrelsene og gir et overblikk over behandlingstilnærming. En

mer detaljert fremstilling av vanlige behandlingsformer presenteres i tredje del.

Ettersom kunnskapene innen ulike medisinske spesialiteter har ekspandert, er lærebøker etter hvert blitt større, men ofte også mer smalsporet. Samtidig har klinikere av mange grunner ofte mindre tid til å lese. De kan derfor trenge en bok med fokus på praktiske, kliniske problemstillinger. Forfatterne har mange nyttige forslag til hva man kan gjøre, hvordan man bør tenke og oppføre seg og hvilke fallgruver som bør unngås. Dette er presentert i form av korte lister og tabeller som kan minne leseren om ulike pasienter og kanskje belyse hva som hjalp og hva som var mindre nyttig. Denne boken er ikke alltid bygd på kunnskapsbasert medisin fra kliniske forsøk, men vil kunne hjelpe klinikerne til å samhandle med barn og foreldre, ta kliniske avgjørelser for den enkelte eller bidra til mer empatisk omsorg. Her får leseren råd som har vært vurdert og revidert av erfarne folk, og forfatterne utfordrer klinikerne til å praktisere medisin på en mer gjennomtenkt måte. For den som ønsker å lese mer, avsluttes kapitlene med referanser og forslag til videre lesing.

Kapitlet om psykofarmakologi kan være spesielt nyttig, men fordi boken har et lommeformat, er tabellene plassert etter hverandre på høykant. Disse er derfor nokså tungt tilgjengelig.

Dette er en bok som trygt kan anbefales for leger og annet helsepersonell som er opptatt av å bidra til bedre psykisk helse og psykososial funksjon hos barn og unge.

Inger Helene Vandvik

Barneklubben

Rikshospitalet

Hva skal og bør barna spise?

W. Allan Walker, John B. Watkins,

Christopher Duggan, red

Nutrition in pediatrics

Basic science and clinical applications. 3. utg.

1102 s, tab, ill. London: BC Decker, 2003.

Pris USD 189

ISBN 1-55009-026-7

Ernæring til norske spedbarn er ikke bare morsmelk. For tidlig fødte barn har bl.a. behov for mer protein. Der mor ikke har nok melk, er ikke alltid alle typer morsmelkstatning den mest ideelle. Noen barn har behov for mer kalorier, andre trenger andre tilskudd. Hvert enkelt barn er et eget individ med egne behov. Å øke melkemengden vil som oftest bare gi mer «vann» og ikke de reelle ernæringsbehovene.

Forfatterne av boken er tilknyttet Division of Nutrition og Children's Hospital, Harvard Medical School i Boston. At det nå foreligger en tredje utgave, viser behovet for oppgradering i synet på ernæring til sped- og småbarn.